

Maatalouden haasteet
ja varautuminen,
varsinaissuomalaisille
viljelijöille tehdyn
kyselyn antia

Tutkija Elisa Koskinen,
Luonnonvarakeskus

Ilmastoviisas ja muutosjoustava
ruokajärjestelmä

Varsinaissuomalaisille viljelijöille tehdyn kyselyn antia

Piikkiö 22.11.2022

Elisa Koskinen ja Riitta Savikko

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Kuva: Paula Häyrinen / Luke

Taustatietoa vastaajista

- 80 vastaajaa
- Tuotantosuunta:
  - Viljanviljely 76 %
  - Erikoiskasvituotanto 26 %
- Luomutuotanto 9 %
- Vastaajista miehiä 81 % ja naisia 19 %
- Vastaajista 45 % iältään 50-59 -vuotiaita

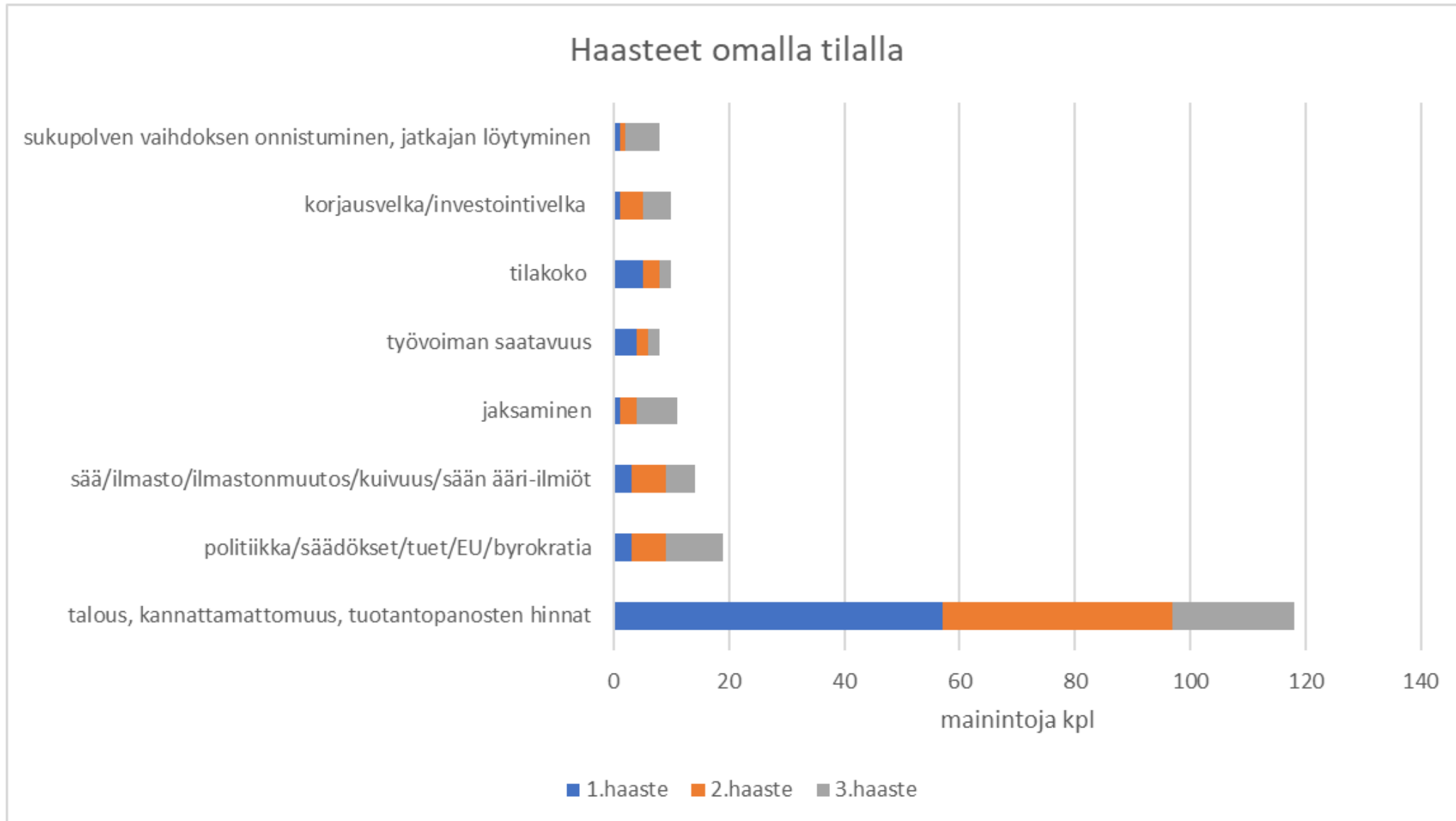

Kuva: Erkki Oksanen / Luke

Mitkä ovat mielestänne kolme suurinta haastetta maatalouden toiminnalle tällä hetkellä ja lähitulevaisuudessa 2020-luvulla, omalla maatilallanne?

Haasteet omalla tilalla	1	2	3	yht
talous, kannattamattomuus, tuotantopanosten (lannoitteet, energia, rehut) hinnat/tuotteiden hinnat	57	40	21	118
politiikka/säädökset/tuet/EU/byrokratia	3	6	10	19
sää/ilmasto/ilmastonmuutos/kuivuus/sään ääri-ilmiöt	3	6	5	14
jaksaminen	1	3	7	11
työvoiman saatavuus	4	2	2	8
tilakoko (nyt pieni, halua laajentua, pellon vuokrahinta ja ostohinta korkea)	5	3	2	10
korjausvelka/investointivelka (ei rahaa investointeihin, joita haluaisi tehdä)	1	4	5	10
sukupolven vaihdoksen onnistuminen, jatkajan löytyminen, perehdyttäminen, jatkajan selviäminen	1	1	6	8
kokemus arvostuksen puutteesta	0	2	3	5
maailmantilanne (epävakaus, Ukrainan sota)	0	1	2	3
ympäristöhaasteet (hirvet, peurat, kauriit, Itämeri, kasvintuhoojat, torjunta-ainevalikoiman väheneminen)	1	1	5	7
eläinten hyvinvointi	0	1	0	1
ajan puute	0	1	1	2
tuotannon yksipuolistuminen, karjatilojen väheneminen	0	0	0	0
kaupungistuminen	0	0	0	0
elintarviketeollisuuden väheneminen tai tarve saada lisää	0	0	0	0
kaupan valta ja keskittyminen	0	1	0	1
ruuantuotannon huoltovarmuus, lannoiteomavaraisuus	0	0	0	0

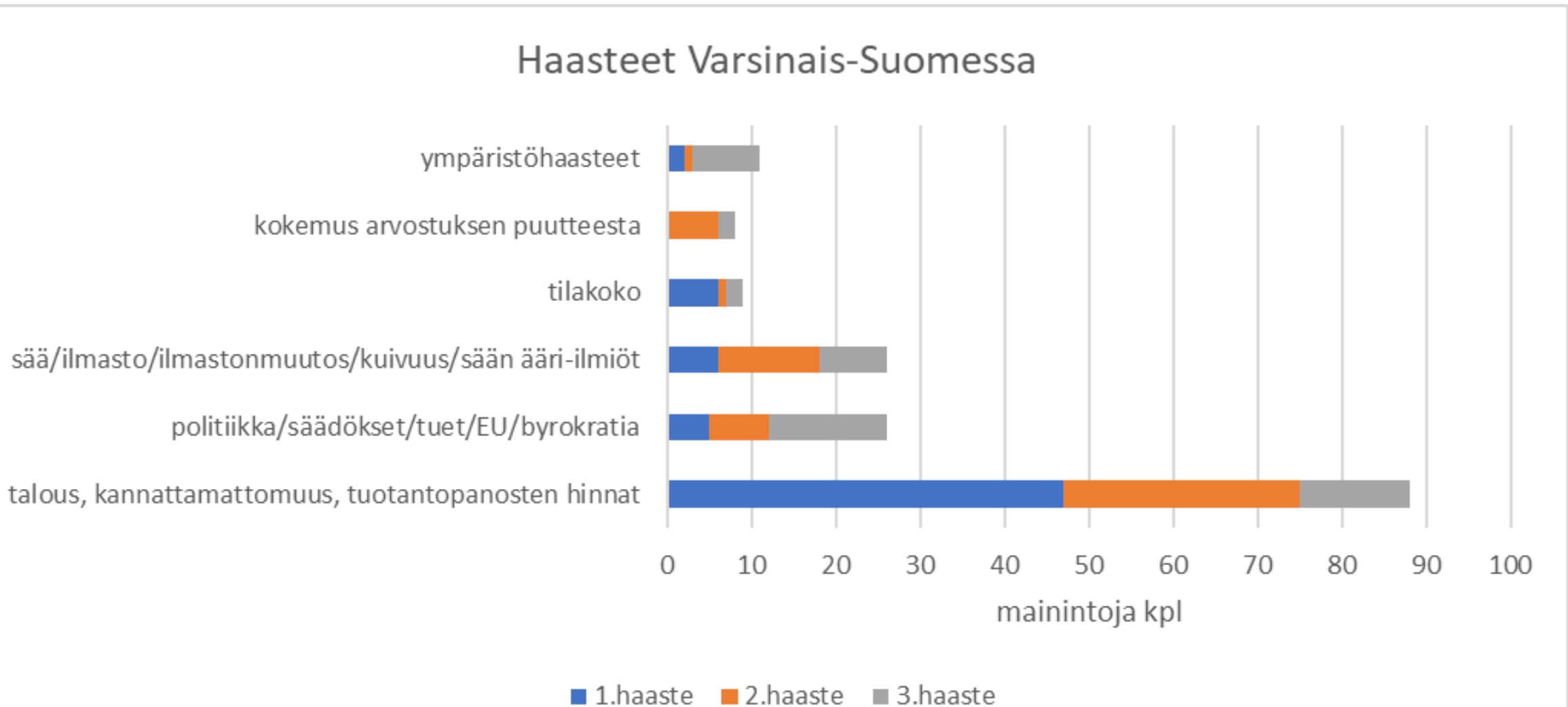
Mitkä ovat mielestänne kolme suurinta haastetta maatalouden toiminnalle tällä hetkellä ja lähitulevaisuudessa 2020-luvulla, omalla maatilallanne?

Mitkä ovat mielestänne kolme suurinta haastetta maatalouden toiminnalle tällä hetkellä ja lähitulevaisuudessa 2020-luvulla, Varsinais-Suomessa?

Haasteet Varsinais-Suomessa	1	2	3	yht
talous, kannattamattomuus, tuotantopanosten (lannoitteet, energia, rehut) hinnat/tuotteiden hinnat	47	28	13	88
politiikka/säädökset/tuet/EU/byrokratia	5	7	14	26
sää/ilmasto/ilmastonmuutos/kuivuus/sään ääri-ilmiöt	6	12	8	26
jaksaminen	1	2	1	4
työvoiman saatavuus	0	1	1	2
tilakoko (nyt pieni, halua laajentua, pellon vuokrahinta ja ostohinta korkea)	6	1	2	9
korjausvelka/investointivelka (ei rahaa investointeihin, joita haluaisi tehdä)	0	1	2	3
sukupolven vaihdoksen onnistuminen, jatkajan löytyminen, perehdyttäminen, jatkajan selviäminen	1	1	2	4
kokemus arvostuksen puutteesta	0	6	2	8
maailmantilanne (epävakaus, Ukrainan sota)	1	1	2	4
ympäristöhaasteet (hirvet, peurat, kauriit, Itämeri, kasvintuhoojat, torjunta-ainevalikoiman väheneminen)	2	1	8	11
eläinten hyvinvointi	0	0	0	0
ajan puute	0	0	0	0
tuotannon yksipuolistuminen, karjatilojen väheneminen	1	2	0	3
kaupungistuminen	0	0	2	2
elintarviketeollisuuden väheneminen tai tarve saada lisää	0	0	2	2
kaupan valta ja keskittyminen	0	2	0	2
ruuantuotannon huoltovarmuus, lannoiteomavaraisuus	0	0	0	0

Mitkä ovat mielestänne kolme suurinta haastetta maatalouden toiminnalle tällä hetkellä ja lähitulevaisuudessa 2020-luvulla, Varsinais-Suomessa?

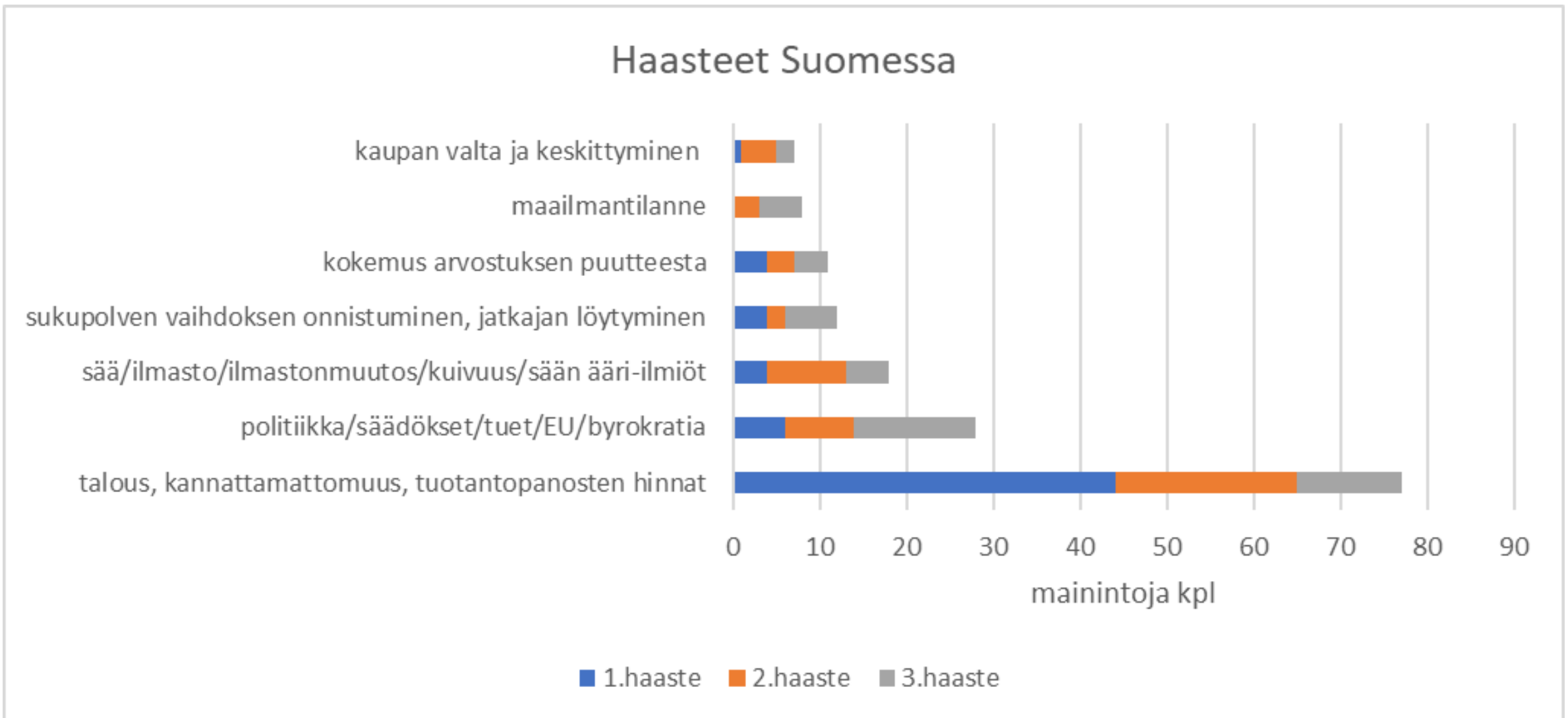

Mitkä ovat mielestänne kolme suurinta haastetta maatalouden toiminnalle tällä hetkellä ja lähitulevaisuudessa 2020-luvulla, Suomessa?

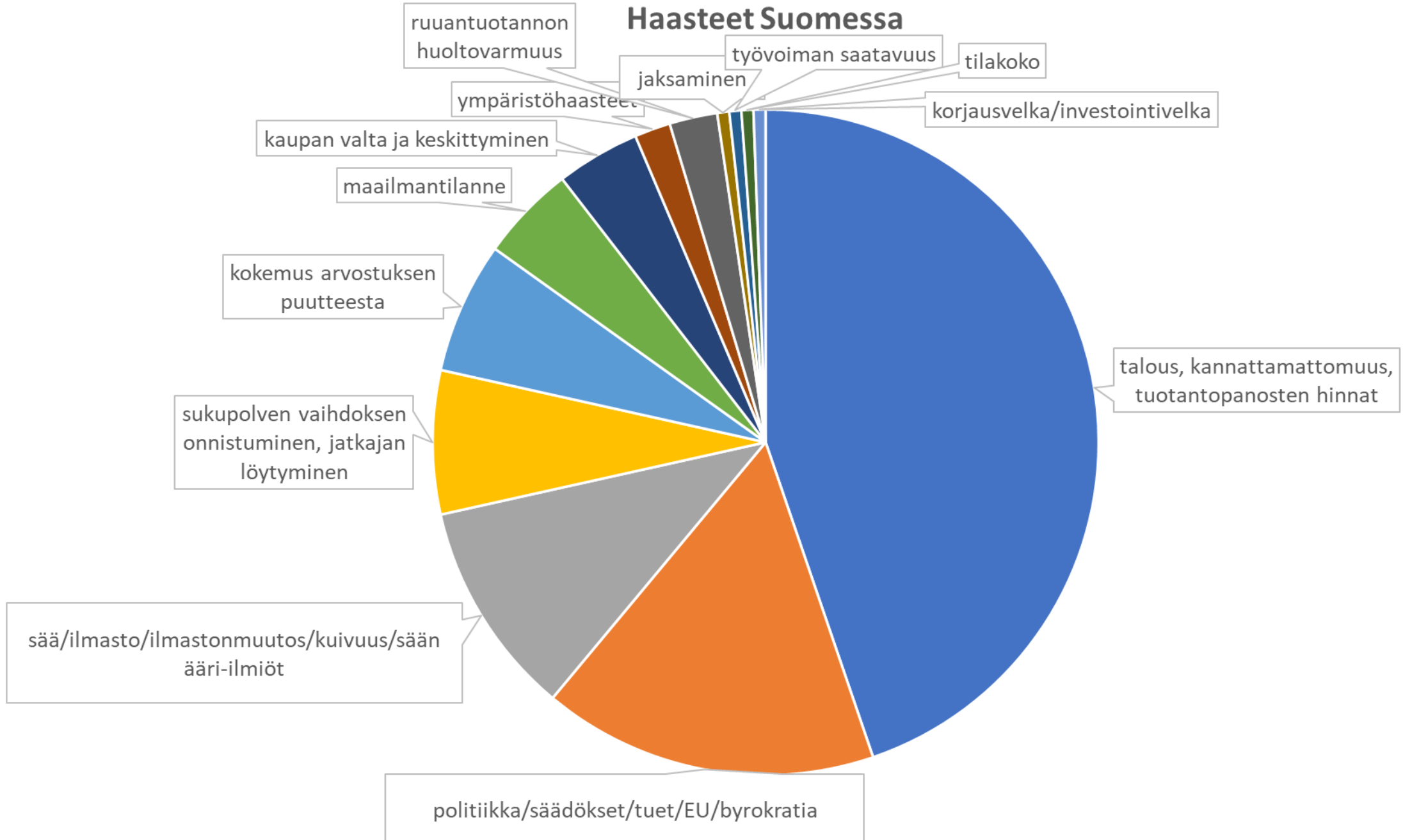
Haasteet Suomessa	1	2	3	yht
talous, kannattamattomuus, tuotantopanosten (lannoitteet, energia, rehut) hinnat/tuotteiden hinnat	44	21	12	77
politiikka/säädökset/tuet/EU/byrokratia	6	8	14	28
sää/ilmasto/ilmastonmuutos/kuivuus/sään ääri-ilmiöt	4	9	5	18
jaksaminen	0	1	0	1
työvoiman saatavuus	0	1	0	1
tilakoko (nyt pieni, halua laajentua, pellon vuokrahinta ja ostohinta korkea)	1	0	0	1
korjausvelka/investointivelka (ei rahaa investointeihin, joita haluaisi tehdä)	0	0	1	1
sukupolven vaihdoksen onnistuminen, jatkajan löytyminen, perehdyttäminen, jatkajan selviäminen	4	2	6	12
kokemus arvostuksen puutteesta	4	3	4	11
maailmantilanne (epävakaumus, Ukrainan sota)	0	3	5	8
ympäristöhaasteet (hirvet, peurat, kauriit, Itämeri, kasvintuhoojat, torjunta-ainevalikoiman väheneminen)	0	1	2	3
eläinten hyvinvointi	0	0	0	0
ajan puute	0	0	0	0
tuotannon yksipuolistuminen, karjatilojen väheneminen	0	0	0	0
kaupungistuminen	0	0	0	0
elintarviketeollisuuden väheneminen tai tarve saada lisää	0	0	0	0
kaupan valta ja keskittyminen	1	4	2	7
ruuantuotannon huoltovarmuus, lannoiteomavaraisuus	0	2	2	4

Mitkä ovat mielestänne kolme suurinta haastetta maatalouden toiminnalle tällä hetkellä ja lähitulevaisuudessa 2020-luvulla, Suomessa?

Haasteet Suomessa

Millä tavoin muutokset ja häiriöt uhkaavat maatilanne toimintaa?

- Kannattamattomuus aiheuttaa maksuvaikeuksia, tekee jatkamisesta vaikeampaa ja uhkaa lopettaa toiminnan
- Tuotantopanosten hintojen muutokset tekevät ennakoinnista vaikeaa/mahdotonta
- Jatkajan löytymisen epävarmuus tekee tulevaisuudesta sumeampaa
- Työntekijöiden, eläinlääkärien ja lomittajien saannin vaikeudet hankaloittavat töitä paljon
- Varaosien saantivaikeudet hankaloittavat töitä
- Lannoitteiden saantivaikeudet uhkaavat ruokakasvien tuotantoa
- Mahdolliset sähkön saantivaikeudet aiheuttavat eläintenhoidolle ongelmia ja lisätöitä
- Kuivuus ja hellejaksot pienentävät satoja
- Säästösten ja tukikauden muutos tuo epävarmuutta ja perehtymiseen menee aikaa
- Säännösten noudattaminen saamatta lisäarvoa tuotteelle tuottaa turhautumista
- Kaukana tehtävät päätökset koetaan arvaamattomiksi, pelottaviksi ja epäreiluiksi, ne koetaan työtä hankaloittaviksi
- Ei koeta olevan mahdollisuuksia tilan kehittämiseen ja investointeihin, kun kaikki epävarmaa, ja se pois jatkuvuuden turvaamisesta
- Niin paljon voimavaroja vieviä asioita, että jaksaminen kovilla ja uhkana uupuminen

= > **tulevaisuuden näkymissä paljon epävarmuutta luovia asioita**

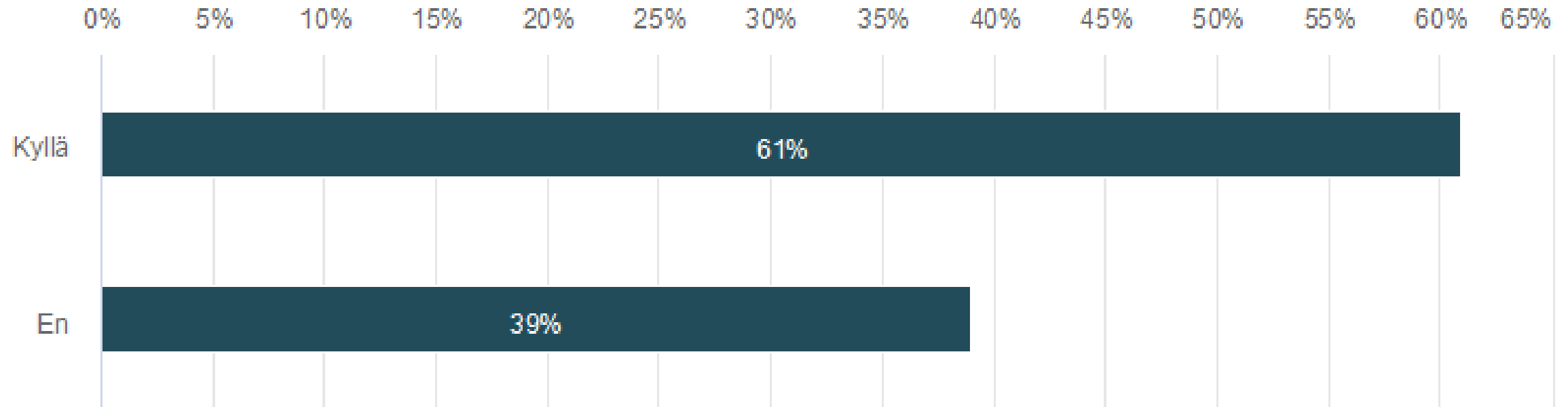

Minkälaiset asiat vahvistaisivat sopeutumista muutokseen ja häiriöihin omalla tilallanne? 2/2

- Tiedonsaanti, neuvonta, koulutus
- Omavaraisempi energiantuotanto
- Omavaraisempi ravinnekierto (lanta, kierrätysravinteet, kerääjäkasvit, lannoitetehtaan kansallistaminen)
- Laajentamisen ja investointien mahdollisuudet
  - lisämaan saanti järkevällä hinnalla
  - edulliset ja tuetut investoinnit
  - työvoiman saatavuus
  - jatkuva tilan kehittäminen
- Vähemmän EU-määräyksiä tai byrokraattisia esteitä
- Tuotannon monipuolistaminen ja hajauttaminen
- Satovahinkokorvaus antaisi turvaa ilmastonmuutokseen.
- Arvostus: Arvostetaan puhdasta ja vastuullista alkutuotantoa. Pidetään aidosti kiinni suomen huoltovarmuudesta.

Suunnitteletko muutoksia maatilanne toimintaan seuraavan viiden vuoden aikana?

n=75

Muutoksia

(yhdessä vastauksessa voi olla monia vaihtoehtoja)

Lopettaminen

10

Supistaminen

8

Laajentaminen

7

Sukupolvenvaihdos

6

Eläintilasta
kasvintuotantotilaksi

4

Viljelykasvien
monipuolistaminen
(esim. palkokasveja
lisää)

3

Tilan ulkopuolelle
töihin

2

Metsitys

2

Siirtyminen luomuun

1

Koneiden ja
rakennusten
uusiminen

1

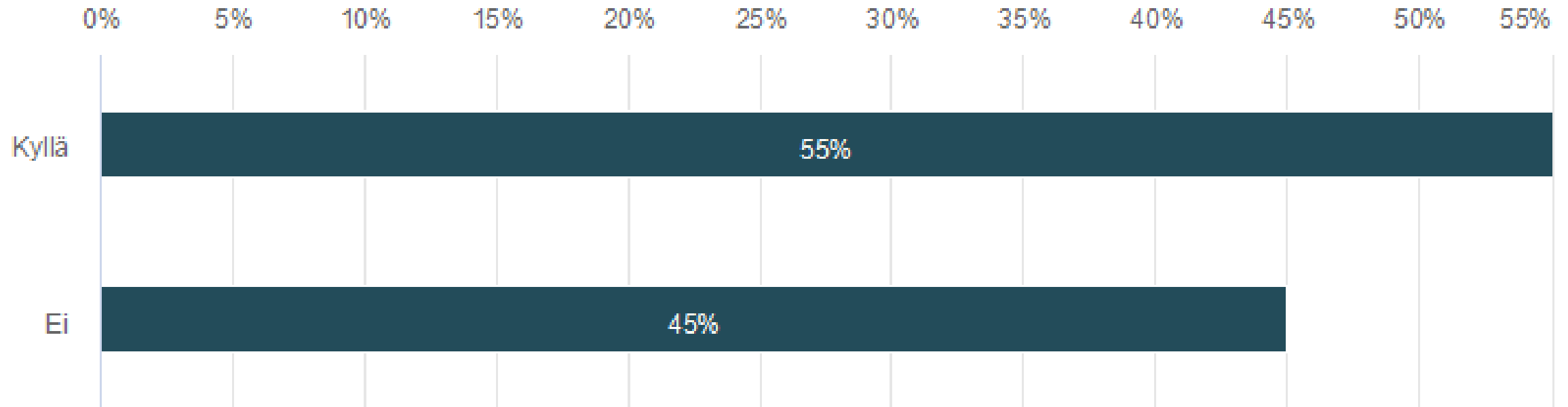
Urakoinnin käytön
lisääminen

1

Pohdinnassa,
arvioitava
prioriteettien,
kannattavuuden ja
tukiehtojen mukaan 9

Onko sinulla riittävästi tietoa, miten voisit edistää varautumista muutoksiin ja häiriöihin maatilallasi?

n=77

Millaista tietoa toivotaan lisää?

- Tuotannon kannattavuuden parantaminen
- Polttoaineiden, sähkön, lannoitteiden hintakehitys
- Uusi tukikausi
- Maatalousneuvontaa
- Ruokaturvaan liittyvää tietoa
- Kipsikäsittelyn vaikutukset
- Maataloudesta oikeaa ja arvostavaa tietoa päättäjille ja suurelle yleisölle

Millaista tietoa toivotaan lisää?

“Kaipaisin ympäröivään maailmaan oikeaa tietoa.

Tällä hetkellä vihreät syyttävät maanviljelyä kaikesta ilmastonmuutoksesta, vaikka loppuen lopuksi kuluttavaa elämää viettävät kaupunkilaisetkin! Maajussi kulkee samoilla housuilla 360 päivää vuodesta eikä ostele muodin mukaisia vaatteita. Ei matkusta. Ei vietä aikaa ravintoloissa. Kompostoimme, kierrätämme, kehitämme alaa kestävämpään suuntaan ja silti me vain ja aina teemme kaikki väärin.

Tukiasiat tiedotetaan aina niin lehdissä, että "nyt maanviljelijöille maksettiin nn miljardia tukia". Minkään muun toimialan palkoista ei puhuta koko maan tasolla samalla tavalla! Syntyy täysin kieroutunut kuva, ja siihen on syypanä ruokavirasto itse omilla mediatiedotteillaan.

...Maanviljelijä on suurimmassa ahdingossa IKINÄ, mutta silti se on maanviljelijä, jonka pitää toimia määrääjassa ja tiukentaa koko ajan toimiaan. Ruokavirasto voi kyllä jättää vuoden 2023 kokonaan välistä, mitä maksuihin tulee. Kyllä maajussi palkatta vuoden elää pyhällä hengellä.

...Ehkä sitä tietoa tarvitsisi joku muu kuin maanviljelijä itse.”

Kiitos!

